

ÖLÜMÜ UNUTMAYIN!*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn., Kemâ yenbağî licelâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sahibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّ الْأَرْضَ لَتُنَادِي كُلَّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّةً يَا بَنِي آدَمَ
كُلُوا مَا شِئْتُمْ وَاشْتَهَيْتُمْ فَوَاللَّهِ لَا كَلْنَ لِحُومِكُمْ
وَجُلُودِكُمْ

(الحكيم عن ثوبان)

RE.95/10 (Inne'l-arde letünâdî külle yevmin seb'îne merreten: Yâ benî âdem, külû mâ

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

ŧi'tüm ve'ŧ-teheytüM, feva'llàhi leâkülenne lühûmeküm ve cülûdeküm.)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünya ve ahiretin hayırları cümleğiniz üzerine olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Sözlerin en güzeli Allah'ın kelamıdır, beŧer kelamının en güzeli de Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i ŧerifleridir. Onun için Efendimiz'in hadîs-i ŧeriflerinden iftar vaktini de, iftarı evde edecekleri de düşünerek bir miktar okuyarak ŧu Ramazan'ın güzel vakitlerinden bir bölümünü ilimle, Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i ŧerifleriyle meŧgul olarak geçireceğiz.

Allahu Teâlâ Hazretleri cümlemizi Peygamber SAS Efendimiz'in ŧefaatine nâil eylesin... Firdevs-i Âlâ'da ona komŧu eylesin...

Hadîs-i ŧeriflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ne bağlılığımızı, sevgimizin, saygımızın, bir niŧanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ahabının, etbainin, ahabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâseten Ümmet-i Muhammed'in müşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meŧâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsî eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir *Fâtîha*, üç *İhlâs*- ı *Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

a. Arzın İnsanoğluna Seslenmesi

Mukaddimedede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabınının 95.

sayfasındaki 10. hadisi şeriftir.

Sevban RA'dan rivayet edildiğine göre,

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

إِنَّ الْأَرْضَ لَتُنَادِي كُلَّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّةً يَا بَنِي آدَمِ
كُلُوا مَا شِئْتُمْ وَاشْتَهَيْتُمْ فَوَاللَّهِ لَا أَكَلَنَّ لِحُومَكُم
وَجُلُودَكُم

(الحكيم عن ثوبان)

RE.95/10 (*İnne'l-arde letünâdî külle yevmin seb'îne merreten: Yâ benî âdem, külû mâ şî'tüm ve's-teheyüm, feva'llâhi leâkülenne lühûmeküm ve cülûdeküm.*)

(*İnne'l-arde letünâdî külle yevmin seb'îne merreten*) “Şu yeryüzü bir günde yetmiş defa nidâ eder.”

Yetmiş defa seslenir, yetmiş defa bağırır çağırır duyalım diye ama duyacak kulak lazım. Bağırıyor da duyan duyuyor duymayan duymuyor. Ne dermiş, nasıl bağırır mı çağırır mı, seslenir nida edermiş yeryüzü?

(*Yâ benî âdem*) “Ey Hz. Âdem'in evlatları, ey insan nesli, ey insan cinsi, ey insanoğulları! (*Külû mâ şî'tüm ve's-teheyüm*) Ne isterseniz yiyin, neyi canınız çekerse yiyin! İştahınız neye kabarıyorsa neyi canınız istiyorsa yiyin bakalım,

¹ Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.II, s.306; Sevban RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.544, no:42107; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.206, no:6141.

yiysin bakalım!

(*Feva'llàhi leâkülenne lühûmeküm ve cülûdeküm*) “Allah’a yemin olsun ki, ben de sizin etlerinizi, derilerinizi yiyeceğim!”

Yani kabre konulan insanların etleri, derileri zamanla telef oluyor toprağa karışıyor, toprak yiyor, topraklaşıyor.

Sevbân RA Peygamber Efendimiz’in hizmetlilerinden, mevlâlarından, kölelerinden bir sahabi-dir, o rivayet etmiş.

Bu hadîs-i şerifte bir büyük ikaz, bir uyarı var: Bu hayat kimseye bâki değil. Ne kadar yaşasa, insanoğlu ölümlü. Bir gün gelecek hepimiz öleceğiz. Öldüğümüz zaman da ikinci bir hayata başlamış oluyoruz. Kabir iki hayatın arasında bir köprü, bir kapı.

الْمَوْتُ كَأَسُّ وَكُلُّ النَّاسِ شَارِبُهُ وَالْقَبْرُ بَابٌ وَكُلُّ
النَّاسِ دَاخِلُهُ

El-mevtü ke'sün, ve küllü'n-nâsi şâribuhû; El-kabru bâbün, ve küllü'n-nâsi dâhiluhû.

“Ölüm bir acı şerbet ki, herkes içecek.” İstese de istemese de o kâseyi sunacaklar, ölümün şerbetini içecek, başka çare yok. Ölümü herkes tadacak.

“Kabir de öyle bir kapıdır ki, herkes onun içinden geçecek.” Geçit... Herkesin geçeceği bir kapı. Geçmeyen, geçmeyecek yok.

Yaşayan ölecek. Yaşayan buraya muvakkat

yaşamak için, imtihan için geldi. Burası devamlı kalma yeri değil, asıl mekân burası değil. Burası güzergâh, geçit yeri...

Burada insan doğumla bir müddet hayata başlıyor, ömrünü Allah ne kadar takdir eylemişse yaşıyor. Ondan sonra bu sahneden çekilip gidiyor, bu yoldan bu konaktan kalkıyor devam ediyor, öbür tarafa geçiyor.

Bunu herkes biliyor, kimse inkâr edemez. Hayatta hiç kimsenin inkâr edemediği en büyük hakikat ölüm! Her yaşayan ölecek. Hepimizin başına bu ölüm olayı gelecek.

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ

(العنكبوت ٥٧)

(*Küllü nefsin zâikatü'l-mevt*) “Her nefis ölümü tadacaktır, her can ölecektir!” (Ankebut, 29/57) gibi.

Bütün nefisler, ruhlar, insanlar, canlar, can sahipleri ölümü tadacak. Çare yok.

Pekiye ne olacak? Çare yok, ne yapalım?

Bazı insanlar; inançsız, kâfir, müşrik, ateist, Allah'ın varlığını anlayamayan, kabul edemeyen inançsız insanlar diyorlar ki;

“—İşte ben buraya gelmişim, nasıl gelmişim bilmem, nasıl nereye gideceğim onu da bilmiyorum, inanmıyorum. Vur patlasın çal oynasın yaşarım ben burada, günümü gün etmeye bakarım.” diyor.

Kurnaz kurnaz böyle kaşını kaldırıyor, zeki zeki

etrafına bakıyor, başını sallıyor;

“—Ben keyfime bakarım, hayattan kâim almaya koşarım, başkası vız gelir. Ne kanun, ne din tanırım, ne ahkâm, ne günah tanırım, ne hak hukuk tanırım; kendi menfaatime bakarım, yaşarım. Nasıl olsa buraya gelmişim...”

Bu bir felsefe, bir düşünce, bir hayata bakış tarzı.

Böyle insanlar yaşamış, dünya üzerinden gelmiş geçmiş. Bunların hepsinin bir adı var. Hangi filozof çıkmış da bu lafları söylemişse, her birisi onun adına anılıyor. Kimisi nihilist, kimisi epikürist, kimisi bilmem ne diye böyle isimler anılıyor. Dünyada çeşit çeşit fikirler var olmuş ve devam ediyor.

Eski asırlarda da vardı. Eski devirlerde inançsızlar vardı, dehriyyûn denilen zümre vardı. Tabiiyyûn denilen insanlar vardı. Kur’ân-ı Kerîm’de maceraları anlatılan inkârcı kavimler; Ad kavmi, Semud kavmi, Firavun kavmi vardı. Bunların maceralarını da Allah-u Teâlâ Hazretleri biraz insanlar gözünü açsınlar, kıssadan hisse kapsınlar, akılları başlarına gelsin olanları görüp olacakları tahmin ederek kendilerine çekidüzen versinler diye anlatmış.

Firavun gelmiş... İki sene önce Mısır’a gittik gezdik Firavun’un diyarını. Müzelerini, mezarlarını gezdik, her tarafı gördük. Şimdi ben Kur’ân-ı Kerîm’den Musa AS’la, Firavunla ilgili ayetleri okurken böyle sanki daha canlı oluyor. Hepsini gördük. Her şeyleri altından yapılmış... Her şeyi altın, som altından eşyalar,

mezarlar, maskeler, müzeleri dolduran gözleri kamařtıran eşyalar...

Hani bunun sahibi? Sahibi nerede? Cehennemde!

Eşyaları müzede, sahibi cehennemin dibinde fokur fokur ceza görüyor yanıyor.

Hani Ad kavmi? Yeri bile belli değil! Yeri bile, neresi olduğu bile belli değil, yedi gün sekiz gece öyle bir fırtına esmiş öyle helâk etmiş ki mahvolmuşlar.

Hani Semud kavmi? Gitmiř.

E tarihte mi olmuş bunlar sadece?

Hayır. Zamanımızda bir volkan patlıyor 30 bin kişi lavların arasında kalıyor ölüyor, görüyoruz. Bir sel felaketi oluyor řu kadar insan ölüyor, görüyoruz. Tabii ölümü inkâr eden insan inkâr etsin, ama ölecek.

Mü'min olan insan imanına göre yaşar ama ölecek, herkes ölecek çare yok. Bu dünya bir imtihan yeri. Buradaki ikameti, buradaki hayatı esnasında gerçekleri anlayıp da Allah'a güzel kulluk eden kazanır! Güya zevk alacağım, keyif yapacağım diyen, Allah'ın emirlerini çiğneyen yasaklarına saplanan, dalan, günahları yapan; o da mahvolur, o da ahiretini mahveder. İki çeşit hareket...

Birisinin sonucu cehennem. Tariflere sığmayacak kadar korkunç azapların, cezaların, belaların; tariflere sığmayacak kadar uzun süren sıkıntıların, cezaların, azapların çekileceği yer. Öbür taraf cennet. Cennette de tariflere sığmayacak, gözlerin görmediği,

kimsenin hayalinin anlayamayacağı, tahayyül edemeyeceği sonsuz güzellikler.

Cehennemin etrafı, cehennemin yolu zevkli, şehvetli, eğlenceli, şıkırtılı fıkırtılı, davullu zurnalı filan. Cennetin yolu zor! Cenneti kazanmak için insanın yapması gereken işler ciddi... Hayat ciddi, hayat önemli bir ciddi imtihan. Sonucu çok önemli. Onun için cenneti kazanmak da kolay değil.

“–Ben kabul etmiyorum!”

Tamam, kabul etmiyorsan cehenneme kadar yolun, defol! Yıkıl, boynun devrilsin, git! Ne yapalım, kabul etmezsen etme.

“–Ben kabul ediyorum.”

Ha, sen kabul ediyorsan, o zaman Kur’ân-ı Kerîm’i oku, Allah’ın elçilerinin sözlerini dinle, Allah’ın elçisi âhir zaman Peygamberi Muhammed-i Mustafâ’ya tâbi ol:

“–Ben senin peygamber olduğunu anladım yâ Rasûlallah, emret senin emrindeyim!” de.

Rasûlüllah’ın ümmeti, Allah’ın iyi kulu ol. Hayatını Allah yolunda geçir.

“–Pekiye hocam, insan Allah yolunda yaşayınca her gün dünyada azap mı çekecek?”

Hayır, hayır! Yine mü’min, iyi mü’min olduğu halde, kâmil müslüman olduğu halde insan Allah’ın çok nimetlerine eriyor. Yani ille dünyada mü’mine nimet yok diye, tamamen de nimetler elinden alınmış değil. İsteyen Allah’ın emrettiği şekilde yaşar. Allah’ın yasakladıklarını yapmaz, emrettiklerini yapar.

Allah tabii Peygamber Efendimiz'e bildirmiş; netice itibariyle insanın Peygamber Efendimiz'in yolunda gitmesi lazım, Rasûlullah Efendimiz'in şeriatine, sözüne, ahkâmına tâbi olması lazım.

Peki Allah niye emretmiş bunları?

Allah-u Teâlâ Hazretleri Erhamur-râhimîn olduğu için, yani çok merhametli, lütfu çok, rahmeti çok geniş olduğundan kullara da hem dünyanın hem âhiretin mutluluğunu sağlamak için bunları emretmiş.

“—Kullarım! Dünyayı yaratan benim, ahireti yaratan da benim, sizi de yaratan benim. Bakın bu dünyada şöyle yaşarsanız mutlu olursunuz. Başınız esen olur, gönlünüz şen olur, gününüz huzurlu olur, vücudunuz sıhhatli olur, aileniz mutlu olur, çoluk çocuğunuz itaatli olur, toplumunuz temiz, güzel, hoş, imrenilecek toplum olur. Dünya hayatında da rahat edersiniz. Böylece söz tuttuğunuz için, ahirette de söz tutmuş olmanın, imtihanı kazanmanın mükâfatı olarak ebedî saadete erersiniz...”

Ne güzel! Yani hem bu dünyada hem ahirette saadet var. Mü'min olana iki cihan saadeti var. Yani bu kadar açık iken, İslâm iki cihan saadetini sağlamanın yolu iken, insanlar niye hâlâ İslâm'dan uzak duruyorlar?

Tabii her şakînin, her haydudun, her dinsizin imansızın alıp laboratuvarında kafasını kesip, kalbini yarıp bakmak lazım ki, hangi kafayla böyle kâfir oluyor bu devirde, incelemek lazım. Bu bir mikrop, bunun neresinden girmiş, bu kadar bu gerçekleri niye görememiş, bu herif

niye hırsız olmuş, niye namusuyla yaşamamış, bu herif niye haydut olmuş, bu herif niye zalim olmuş, niye adaletiyle olmamış, niye merhametsiz olmuş, bunları incelemek lazım. Alacaksın, mikroskobun altında derinden derine inceleyeceksin.

Ha, neden? Anası babası belli değil. Varsa anası babası iyi terbiye etmemiş, helâl lokma yedirmemiş. Ondan sonra İslâmî gerçekler öğretilmemiş. İslâmî gerçeklerin insana ilk öğretilme vazifesi babanın annenin üzerindedir. İlk önce anne baba çoluk çocuğuna öğretecek, en büyük sorumlu anne babadır. Bir eşkiyanın, bir haydutun, bir hırsızın, bir kâtilin, bir zalimin en başta yakasına yapışılacak yakını babasıdır. “—Niye bunu böyle yetiştirdin?”

Zaten o da sarhoş, o da esrarkeş baba. Belli, tamam ondan öyle olur.

Bazen de nasıl oluyor? Annesi babası iyi de çocuk sapıtmış oluyor. Olur mu? Bu da olur. Başka muhite düşüyor, başka kötü arkadaşlar ediniyor, anasını babasını dinlemiyor, şeytana, nefsine uyuyor.

Şimdi “kalk namaza” diyor, kalkacak ama dışarıda kar yağıyor, hava soğuk, yatak sıcak. Haydi kalksın bakalım! Kalkamıyor. “Kıl namazı” diyor, kılacak ama kılamıyor, zor. Müslüman olmak zor, nefsini yenemiyor. Küçükken tazyik edersin “yapma etme” filan, yine yaparsa kaşlarını çatarsın te’dip edersin filan. Büyüdüğü zaman dinlemez.

“—Ee, dinlemiyorum!”

Biraz daha üstüne vardın mı, büyüdü ya artık, efe oldu anasını babasını dinlemez. Kimisi anasını babasını döver. O hale geliyor, iş işten geçiyor. Bazen öyle oluyor.

Birinci sorumlu anne babadır. Ondan sonra ikinci sorumlu toplumdur, çevredir.

İslâm gelmiş, ilk nesil sahabe... Artık kimse, zenginden, kabile reisinden, beldenin eşrafından ve saire... Ondan sonra ikinci, üçüncü nesil bakıyorsunuz köleler alim olmuş! İslâm tarihini inceleyin, tâbiîni inceleyin, tebe-i tâbiîni inceleyin, İslâm'ın büyük alimlerinin hayatlarını inceleyin; köle kökenli, yani İslâm o kadar güzelleştirmiş ki toplumu, köleler bile efendi oluyor, çok yüksek şahsiyet oluyor.

Toplum köleyi bile alim etmiş! Asırlar boyu ismi unutulmayacak büyük alim olmuş. Dünyada ve ahirette izzetli itibarlı insan haline getirmiş. İslâm toplumu iyi terbiye etmiş. Kim gelirse gelsin; Rum'dan gelmiş müslüman olmuş, Habeş'den gelmiş müslüman olmuş, Mısır'dan gelmiş, bilmem oradan buradan, hangi yoldan, hangi yerden, hangi dinden, hangi kültürden gelirse gelsin müslüman olmuş, iyi müslüman olmuş. Toplum, cemiyet güzel terbiye ediyor. Anası babası yapamazsa toplum yapıyor.

İmam Ebû Yusuf kuyumcu çırağıymış. Kuyumcuya gidiyor, çalışıyor, haftalık aylık alıyor, annesine babasına getiriyor. Babası yok, annesine getiriyor. İmâm-ı Âzam bakmış civa gibi bir çocuk, genç, zeki mi zeki. Sormuş:

“—Sen nereye gidiyorsun?”

“–Kuyumcuya...”

“–Sen kuyumcuya gitme benim derslerime, dinî ilimleri öğrenmeye gel, ben sana orada alacağın parayı vereyim.” demiş, ilme döndürmüş.

Anası gelmiş demiş ki:

“–Benim çocuğumu mesleğinden etme, kandırma benim çocuğumu!”

“–Hanım, sen bilmezsin bu işi, senin oğlun bu yolda gidince sonra fıstıklı falanca tatlıları yiyecek.” demiş.

Yani çok itibarlı olacak, hiç kimseye nasip olmayan yiyecekleri yiyecek diye söylemiş. Aradan seneler geçiyor da halifenin huzurunda, o herkesin sofrasında olmayan o güzel yemek Ebû Yusuf’un önüne getirilince gülüyor.

“–Niye güldün?” diyorlar.

“–Böyle demişti hocam İmâm-ı Âzam. Bak onun kerâmet şimdi zuhur etti, onu yiyorum.” diyor.

Çırağı, esnaf çırağını toplum alim yapıyor! Anası karşı, “Bırak çocuğumu çirak olsun, para kazansın.” diyor ama toplum düzeltiyor, anası karşı olsa bile.

İkinci sorumlu toplum, yani çevre diyelim.

b. Yöneticilerin Sorumluluğu

Üçüncü sorumlu devlet! Bütün suçluların, hapistekilerin, haydutların, kâtillerin, zalimlerin sorumlusu devlettir. Hepsinin sorumlusu devlettir. Niye?

Ne diye idare etmeye geçti başa?

Onları adam edecekti, onları güzel yetiştirecekti, onları takip edecekti. Edemiyor, edememiş, kötü yetiştirilmiş. Kötü yetiştikten sonra hapse koymak hüner değil. Hapse girmeyecek şekilde yetiştirmesi lazım, devletlerin vazifesi bu! Devletin vazifesi milleti eğitmek, güzel eğitmek.

Devlet kim? Taş, toprak, bina mı? Yüksek bir bina işte burası devletin bilmem ne dairesi.

Taşa toprakta şey yok, onun içindeki idareciler; müdürler, bakanlar, başkanlar ve saireler... Devletin çalışması millete hizmete yetmediği zaman, devlet kusurlu oluyor ve sorumluluk ona geliyor.

Ahirette de öyle, Allah onlardan soracak. Bütün hepsini Allah devletin sorumlularından soracak, çünkü yapması lazım. Her şeyi bırakıp her şeyden önce onu yapması lazım. Vatandaşına mesken bulması lazım, vatandaşına yiyecek sağlaması lazım, vatandaşının eğitimini güzel yapması lazım, vatandaşını koruması lazım. Hizmet edecek! Yapmadığı zaman Allah sorar.

On kişiden fazla, on ve daha fazla insana reislik, başkanlık yapmış herkes kıyamet gününde elleri esir gibi omzuna bağlanmış olarak getirilecek hesap yerine. Elleri bağlı, böyle bağlanmış olarak esir gibi, melekler tarafından itile katıla getirilecek hesap yerine.

Neden?

Bu on kişinin başkanıydı, reisti bir yerde, başkandı, emirdi, komutandı, müdüdü

vesaireydi. On veya daha fazla; yüz, bin, on bin, yüz bin, on milyon, yüz milyon... Artık ondan yukarı olduktan sonra hepsi divân-ı ilâhiye elleri bağlı olarak gelecek, sorgu sual sorulacak;

“—Sen ne vazifesi yapıyordun?”

“—İşte ben şuydum yâ Rabbi!”

İncelenecek, vazifesini güzel yapmışsa elinden bağları, boynundan ipler çözülecek. Güzel yapmışsa vazifeyi, adaletle hizmet etmişse, hüsn-ü niyetle çalışmışsa bağları çözülecek. Ama hesap yerine bağlı gelecek, maznûn olarak, sanık olarak bağlı gelecek, orada beraat ederse çözülecek. Eğer vazifeyi güzel yapmamışsa bağları üzerine bağ bağlanıp cehenneme atılacak.” diyor Peygamber SAS Efendimiz.

Muhterem kardeşlerim!

Onun için hepimiz sorumluyuz. Hepimiz çevremizden, mahallemizden, ailemizden, kalabalıklardan sorumluyuz, mesleğimizdeki ünvanımızdan sorumluyuz. Hepimizin sorumlulukları var. Bu Allah’ın divanı, bu oyuncak değil. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin azabı, cezası, hesabı çok korkunçtur

Şimdi insanlar onu idrak edemiyorlar, idrak edemeyince de ne oluyor? Bu olaylar böyle meydana geliyor. Halbuki kulakları sağır olmasa yeryüzünün kendisine günde yetmiş defa seslendiğini duyacak. Toprak;

“—Ye istediğini, iştahın ne çekiyorsa tıka basa doldur karnını bakalım, ben de seni yiyeceğim!” deyip duruyor.

O halde ne yapacak? Ölümü, kabri düşünüp kabrini cennet bahçesi yapmaya çalışacak insan.

Hepimiz öleceğiz.

Nereye gideceğiz? Kabre gideceğiz.

Kabir nedir?

“—Ya cehennem çukurlarından bir çukur ya cennet bahçelerinden bir bahçe.” Peygamber Efendimiz SAS böyle buyuruyor.

Adam iyiye, kabri cennet bahçesi olacak. (*Ravdatun min riyâdi'l-cenneti*) “Cennet bahçelerinden bir bahçe olacak.” Safâ daha kabirde başlayacak.

Adam kötüye, kabre konulur konulmaz kafasına tokmak vurulacak, kabrin içi ateş dolacak, daha kabre girer girmez. Kabri cehennem çukuru, ateş çukuru olacak, kabirde azap görmeye başlayacak.

E ne yapmak lazım?

Kabrini cennet bahçesi yapmak için bütün gayretini kullanması, insanın bütün zekâsını buna teksif etmesi lazım.

Ne yapıyoruz, ne yapmış bizden öncekiler, ölenler ne yapıyorlar?

Hırsızlık, arsızlık, yüzüzlük, çalma çırpma, aldatma, rüşvet... Ne oluyor? Çoğunu yiyemiyor, biriktiriyor biriktiriyor, vebali kendisinde, yiyemeden ölüyor.

Kaç kişi hayat boyu biriktirdiğini yiyebilmiş? Herkes ölürken geride miras bırakıyor.

Peygamber SAS Efendimiz'in mirası ne kadar azdı, hiçbir şey bırakmamış, hiçbir şey denilecek kadar az şey bırakmış, zarûri eşyalar!

Her gün geleni sarf etmiş, her gün geleni tasadduk etmiş, her gün geleni sabaha çıkartmamış, akşam geleni sabaha çıkartmamış sabah geleni akşama bırakmamış.

Bizim her birimizin evi eşya, mal, mülk doludur, cebimiz para doludur, en fakirim diyen, dilenen adamı çevir, üstünü ara, para doludur. Yani insanoğlu o kadar hırslı ki, yiyeceğinden çok çok fazlasını vebaliyle beraber ömür boyu biriktiriyor. Kendisi yemiyor mirasçılarına kalıyor, mirasçıları da çatır çatır yiyorlar. Vebali ona, safâsı mirasçılarına...

Tanıdığımız bir hacı efendi var, deniz kenarında 20-30 dönüm bir arazisi varmış, apar topar satmış.

“—Sattım.” diyor.

“—Niye sattın?” diyoruz, gülüyor diyor ki;

“—Ben kalp hastasıyım, öleceğim. Ben öleceğim, torunlar, çocuklar gelecek deniz kenarında açık saçık mayo ile denize girecek. Benim malımda, benden miras kalan malda günah işleyecekler; ben kabirde azap çekeceğim.”

Alelacele deniz kenarındaki arazisini satmış. Oturacaksa içeride, günah olmayan yerde otursun... Yani çoluk çocuğunu korumaya çalışıyor.

Hepimiz aklımızı başımıza toplamalıyız. Kabrimizi cennet bahçesi yapmanın çaresine

bakmalıyız.

İnsanın kabrinin cennet bahçesi olması için ne lazım?

İnsanın mü'min olması lazım, imanı, İslâm'ı öğrenmesi, İslâm'ı yaşaması lazım. Haramlardan ve günahlardan kaçınması lazım. Yap listesini haramların. İçki haram, içme... Domuz eti haram, yeme... Faiz haram, yeme... Haramların listesini yap, uzak dur!

Helaller o kadar çok ki niye ille haramlara geliyorsun?

Yanaşıp yanaşıp da niye haramı yiyorsun, bu kadar nimeti geçiyorsun? Elmayı, armutu, ekmeği geçiyor, eti sütü geçiyor, bilmem neyi geçiyor, illa haram yiyecek!

Ya be adam senin aklın yok mu, deli misin sen? Bu kadar helalleri yürü yürü, atla atla atla atla atla, gel cup harama dal. Akıl mı bu? Değil ama düşünmüyor.

Haramları yemeyeceksin, bir liste yapacaksın, bunlar haram! Çoluk çocuğun da bilsin, hem de ilkokulda bilsin! Hem de âkil ve bâliğ olmadan önce bilsin!

“—Neden hocam böyle o kadar erken başlattırdın sofuluğa bizim çocukları?”

Âkil bâliğ olmak ne demek? Sorumluluğun başlaması, sevabın günahın yazılmaya başlaması demek. Çocuk ondan evvel günahı bilecek ki günah işlemesin. Sen öğretmezsen sorumlu olursun.

“—Evladım aman hırsızlık yapma, evladım çok

günah. Bak komşunun bahçesinden erik bile çalma. Bir tanecik erikleri, senin olmayan şeyi yeme, elini uzatma. Aman evladım şu günahdır, harama bakma. Kimsenin kalbini kırma, kimseye zulüm etme, kimseye şöyle yapma böyle yapma...”

Bunların hep listesini yapacaksın öğreteceksin. Hanım öğrenecek, çoluk çocuk öğrenecek, sen de dikkat edeceksin.

Mübah saha o kadar geniş ki, günahlara girmeye hiç lüzum yok... Sevaplı işleri yapacak, günahlardan kaçınacak. Haramları liste yapacak yemeyecek, helalleri yiyecek, helalinden yemeye çalışacak. Allah'ın emirlerinin listesini yapacak, Allah benden neler istiyormuş listesini yapacak onları uygulayacak. Allah neleri istemiyor?

Şunları şunları yapmamızı istemiyor, onlardan kaçınacak. Böyle yaparsa kabri cennet bahçesi olur. Kabrinde âmâl-i sâlihasını yoldaş olarak bulur; namazı, orucu, haccı, zekâtı, sadakası kabirde insana yoldaş olacak ve Kur'ân-ı Kerîm nur olacak. Kabri pürnur olacak, cennet bahçesi olacak.

Hatta Allah her şeye kâdir, her şeyi insanoğlunun anlayacağı, zevk alacağı şekle getiriyor. Sevapları bile Allah insan sûretine sokacak. Adam kabre girdiği zaman, bakacak ki soğuk bir yer. Eyvah! Daracık, karanlık, soğuk bir yer ama korkuyorken, yalnızken, ben burada ne yapacağım derken güleç yüzlü, sevimli, çok tatlı bir insan görecek, diyecek ki ona;

“—Ya, seni çok sevdim, burada korkup duruyordum, kabirde şimdi yalnızım diye ürperme geliyordu içime, seni görünce sana canım ısındı, sen çok iyi bir kimseye benziyorsun. Kimsin ya, tam burada korktuğum sırada yanıma geliverdin?”

O da diyecekmiş ki:

“—Ben senin okuduğın Tebâreke Sûresi’yim!”

Peygamber Efendimiz bildiriyor:

“—Sen kimsin?” diye soruyor;

“—Ben Tebâreke Sûresi’yim!” diyor.

Tebâreke Sûresi’nin sevabını Allah ölünün anlayacağı şekilde karşısında tecessüm ettiriyor. Her şeye kâdir değil mi?

Ruhu gelse, sevabı doğrudan doğruya gelse anlamayacak. Havadaki birçok şeyi anlamıyoruz, bak yerin seslendiğini anlamıyoruz, duymuyor kulaklarımız, gözümüz görmüyor.

Ama melekleri de görmüyoruz değil mi?

Melekleri de görmüyoruz ama bazılarını melekleri Allah gösteriyor, Meselâ İbrahim AS’a, Lut AS’ın kavmine insan suretinde, yakışıklı delikanlı şeklinde melekler gelmiş, Lut kavmi hemen koşmuşlar.

“—Vay buraya yakışıklılar geldi!” filan diye koşmuşlar.

Halbuki melek. Yani bazen görünebiliyor. Yani Allah isterse her şeye insanların göreceği bir şekil veriyor, bazen de o şekli vermiyor.

Melekler var mı? Var.

Senin yanında benim yanımda var mı? Var.

E kötü insanın yanında da var mı?

Kötü insanın yanında da var; yazacak ya, kötülüklerini yazacak melek var, azaları koruyan melek var.

“—E niye görmüyoruz?”

Adam ol da gör! Adam ol, gözünü aç gör, gönül gözünü aç, iyi müslüman ol gör. Olursan görürsün, olamazsan göremezsin.

c. Dünyadaki Her Şey Fâni

Muhterem kardeşlerim!

Onun için oturup bu işi düşüneceğiz. Hani bir insanın işi bozulduğu zaman ne yapıyor? Çare düşünüyor, eyvah benim iş zarara gitmeye başladı, çare düşünüyor.

Hastalandığı zaman ne yapıyor?

Doktora gidiyor, çare düşünüyor. Yani iş ciddiye bindi mi çare düşünüyor, mütehassısı arıyor filan.

Ha, en mühim iş kabri cennet bahçesi yapmaktır, Allah'ın sevgili kulu olmaktır, gerisinin hepsi boştur!

Dünya, dünyadaki her şey boş. Ne olacak yani!..

Hani bu dünya benim diyenler? Hani bu muhitler benim diyenler ne oldu, nerede? Hiç birisi kalmadı. Hepsi, hepsi gitti.

Mal sahibi, mülk sahibi; Hani bunun ilk sahibi?

Mal da yalan, mülk de yalan. Var biraz da sen oyalan!

Bu bahçe, bu tarla, bu bağ, bu zeytinlik kimden kaldı?

“—Dedemden...”

Dedene kimden kaldı?

“—Dedesinden.” Ona kimden kaldı?

“—Filancadan.” Ona kimden kaldı?

“—Hititlilerden, Asurlulardan.. Ooh oh, tarihin derinliklerinden her kimden...

Hani nerede onlar?

“—Gittiler.”

Sen de gideceksin.

Haydi ötekiler kandılar aldandılar, var git sen de biraz oyalan, sen de aldan, sen de öldüğün zaman saçını başını yolarsın:

“—Vay be, hay Allah, hoca da söylemişti bana, tüh, Ramazan’da camide de dinlemiştim...”

Geçmiş ola...

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

İnsan sözden anlayacak, tedbirini ona göre alacak, yoksa kabri cehennem çukuru oldu mu, tamam öldü mü insan işi bitti, öldükten sonra artık vaziyeti düzeltmesi imkânsız gibi oluyor.

Onun için hayatınızın kıymetini, hayatın kıymetini, ömrünüzün ne kadar aziz olduğunu bilin. Saniyelerinizin bile sayılı, kıymetli olduğunu bilin sıkı, ciddi düşünün, tedbirinizi

alın. Zarardan kurtulmanın çaresine bakın, cehenneme düşmemek için çare arayın. Cenneti elden kaçırmamak için gayrete gelin. Kabrinizi cennet bahçesi yapmak için koşuşturun, çalışın. İşin aslı bu, gerisi hepsi boş, hepsi fâni!

Hiçbir şey kalmıyor, padişahlar bile gidiyor. Nerde o Osmanlı padişahları varmış buralarda! Kanûnîler, Yavuz Selimler nerede? Hani koca kavuklu sadrazamlar, hani şeyhülislâmlar, hani imparatorlar?

Hepsi gidiyor işte!

Onun için Allah-u Teâlâ Hazretleri şu mübarek günlerde oruçluyuz, şeytanlar bağlanmış, gökte göğün kapıları açılmış, cennet bezenmiş durumda; fırsat, imkân var, düşünmek ve doğruyu anlamak imkânı var, anladığınızı yapıvermek lazım!

“—Anladım anladım hocam. Tamam tamam hocam. Çok doğru söylüyorsun hocam, ağzına sağlık hocam.”

Ne oluyor yani? “Doğru söylüyorsun.” dediğin için teşekkür ederim, ne yapıyorsun?

“—Yine ben sigaraya devam edeyim, yine eski işlerime, yine eski günahlarıma devam edeyim.”

Anlamamışsın sen.

“—Anladım hocam, Türkçe konuşuyorsun anladım.”

Anlamamışsın!.. Anlasaydın kesilecektin, kötülükleri bırakacaktın vazgeçecektin. Madem ki vazgeçmedin, anlamamışsın.

“—Anladım da hocam sonra döneceğim.”

Senedin mi var? Ahid mi yaptın Allah-u Teâlâ Hazretleri’yle, mukavelen mi var? Kaç sene yaşayacağına dair garantin mi var?

Bilmiyor musun, şu benim şu vaaz verdiğim kürsüde berat gecesinde Selçuk Eraydın böyle vaaz verdi, evine gidemedi. Yolda kaza oldu vefat etti. Oruç tutmuş gündüz, akşam kandil gecesi, geldi burada vaaz verdi, yolda kaza oldu evine gidemedi, ertesi gün kabirdeydi. Bir gece evvel burada vaaz veren kardeşimiz bir gece sonra kabirdeydi, bir gece sonra! Bugün buradaydı yarın kabirdeydi! Gömülmüştü, o vakitte kabirdeydi. *Innâ li’llâhi ve innâ illeyhi râciûn...*

Yetmez mi bu, ibret olarak insana yetmez mi? Niye tehir ediyor?

Tehir etmeye Arapça’da *tesvif* derler.

“—İleride yapacağım, tamam hocam anladım, haklısın kabul ediyorum, itirazımız yok ileride yapacağım.”

İşte bu tesvifdir. Niye ileride yapacağım diyor? Tûl-u emeli var da ondan! Sanıyor ki daha uzun süre yaşayacak, ümit ediyor.

Var mı içinizde biraz sonra öleceğini düşünen, ben dahil?

Ben bile düşünmüyorum. İftarda şunu yaparız da bilmem ne yaparız da ve saire... Düşünen hiç yok! Allah ıslah etsin cümlemizi...

Yani yakında öleceğini düşünen yok, herkes biraz daha yaşarım diye düşünüyor, tûl-i emeli var. Tûl-i emelden dolayı ileride yaparım diyor.

Halbuki tûl-i emeli olmasa, yani ya yaşamazsam, galiba yaşamayacağım, en iyisi hemen anında yapayım der, hayrı hemen yapar. Tûl-i emel bizi mahvediyor!

İyi insanları, yani vaazı anlayan, hakikati gören insanı ne mahvediyor?

Tûl-i emel duygusu. “Daha yaşarım. İleride yapacağım.” Tesvif... (*Sevfe ef'alü kezâ*) “İleride şöyle yapacağım.”

Ne zaman yapacaksınız?

“—Yapacağım yapacağım...” O zamana çıkacak mısınız?

“—E çıkarım herhalde.”

Tûl-i emeli var, çıkacağını sanıyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi hayırları anında hemen yapanlardan eylesin... Günahlardan hemen kesilenlerden eylesin... Günaha devam ettirmesin...

Günahın günah olduğunu anladığımız anda, onu kesip bırakmayı nasib etsin... Sevabın sevap olduğunu anladığımız anda, sevaplı işleri yapmaya Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi muvaffak eylesin... Şu güzel günler hürmetine, şu mübarek Ramazan hürmetine... Şu güzel ibadetler hürmetine...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
11. 02. 1996 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ